

Arbeidsongevallen in de sector **bouwnijverheid**

TNO heeft voor verschillende sectoren gegevens over arbeidsongevallen geanalyseerd om per sector een beeld te krijgen van de belangrijkste risicofactoren voor een arbeidsongeval. Op basis van de resultaten zijn sectorprofielen opgesteld. Deze profielen beschrijven per sector de risico's op arbeidsongevallen die letsel en verzuim (van minimaal één dag) tot gevolg hebben. Daarnaast zijn ongevalsscenario's beschreven over de toedracht en oorzaken van de arbeidsongevallen die hebben geleid tot behandeling op de afdeling spoedeisende hulp (SEH) van een ziekenhuis. Het sectorprofiel bouwnijverheid geeft een goed beeld van de factoren die belangrijk zijn bij het voorkomen van arbeidsongevallen in deze sector. Hieronder worden de belangrijkste resultaten besproken voor de sector bouwnijverheid.

Arbeidsongevallen met letsel en verzuim

Het absolute aantal arbeidsongevallen met letsel en verzuim in de sector bouwnijverheid wordt voor de periode 2005-2009 geschat op 25.000 per jaar. Voor deze sector is de kans op een arbeidsongeval met letsel en verzuim het grootst bij de afwerking van gebouwen.

Belangrijke risicofactoren

Om vast te stellen welke factoren een verhoogde kans op een arbeidsongeval met zich meebrengen heeft TNO de voorspellers geïdentificeerd die een unieke invloed hebben op een arbeidsongeval dat letsel en verzuim tot gevolg heeft:

Leeftijd:	werknemers van 45-54 jaar maken ongeveer tweederde minder kans op een arbeidsongeval dan werknemers in de leeftijd van 35-44 jaar.
Bedrijfsomvang:	werknemers bij een groot bedrijf (100 of meer werknemers) hebben ongeveer tweederde minder kans op een arbeidsongeval dan werknemers in een middelgroot bedrijf (10-99 werknemers).
Werktijd:	werknemers die minder dan 24 werkuren per week maken, hebben ongeveer een derde minder kans op een arbeidsongeval dan werknemers die 25-36 uren per week werken.
A-typische werktijden:	werknemers die op reguliere werktijden werken hebben ongeveer driekwart minder kans op een arbeidsongeval dan werknemers die op a-typische werktijden werken.
Autonomie:	werknemers met veel autonomie in het werk hebben ruim driekwart minder kans op een arbeidsongeval dan werknemers met weinig autonomie in het werk.
Tijdsdruk:	werknemers met een hoge tijdsdruk hebben bijna anderhalf keer zo veel kans op een arbeidsongeval als werknemers die een lage tijdsdruk ervaren.
Intern ongewenst gedrag:	werknemers die slachtoffer zijn van intern ongewenst gedrag (i.e. seksuele aandacht, intimidatie, lichamelijk geweld en pesten), hebben bijna tweemaal zo veel kans op een arbeidsongeval als werknemers die hier niet mee te maken hebben.
Gevaarlijk werk:	werknemers die gevaarlijk werk verrichten, hebben bijna tweemaal zo veel kans op een arbeidsongeval als werknemers die geen gevaarlijk werk verrichten.
Kracht zetten:	werknemers die kracht zetten bij hun werkzaamheden, hebben meer dan tweemaal zo veel kans op een arbeidsongeval als werknemers die geen kracht zetten in het werk.

De hierboven genoemde factoren zijn belangrijk bij het voorkomen van arbeidsongevallen in de sector bouwnijverheid. Maatregelen die rekening houden met deze risicofactoren kunnen een wezenlijke bijdrage leveren aan de vermindering van het aantal arbeidsongevallen in de sector.

Belangrijkste ongevalsscenario's

De rapportage van TNO geeft tevens inzicht in de meest voorkomende scenario's van ernstige arbeidsongevallen. Dat zijn de manieren waarop arbeidsongevallen, waarvoor een behandeling op de spoedeisende hulp noodzakelijk is, het meest plaatshebben. Bij de ziekenhuisopnamen valt het hoge aandeel slachtoffers van een val (van hoogte) op. Hieronder staan vier veelkomende ongevalsscenario's beschreven uit de sector bouwnijverheid.

1. Snij-ongevallen (28% van alle ernstige ongevallen in de sector bouwnijverheid)

In deze sector ontstaan snij-ongevallen het meest door contact met handgereedschap (29%), aangedreven gereedschap (18%) of diverse soorten (bouw)materialen. Bij snij-ongevallen met handgereedschap gaat het vooral om messen (18%) en zagen (6%). Bij het aangedreven gereedschap zijn het voornamelijk ongevallen met zaagmachines (8%), gevolgd door ongevallen met een haakse slijper (6%). Relatief veel snij-ongevallen veroorzaakt door een cirkelzaag of handzaag (een op vijf) leiden tot een ziekenhuisopname. Vooral bouwvakkers en timmermannen hebben snij-ongevallen, op afstand gevolgd door glaszetters/glassnijders en dakdekkers/dakbewerkers.

2. Contact met bewegend object (23% van alle ernstige ongevallen in de sector bouwnijverheid)

Bij de ongevallen met letsel door contact met een bewegend object in de bouwnijverheid gaat het vooral om contact met grondstoffen/bouwbestanddelen. Producten die bij het letsel betrokken zijn, zijn vooral van metaal (20%) of beton/cement/steen/aardewerk (15%). Een kwart van de ziekenhuisopnames betreft slachtoffers met letsel door contact met beton/cement/steen/aardewerk. In 12% van de ongevallen door contact met een bewegend object is sprake van letsel door handgereedschap. Het blijkt vaak te gaan om (om)vallende voorwerpen. Van de slachtoffers zijn de meesten bouwvakker, gevolgd door timmermannen, stratenmakers en slopers.

3. Vreemd voorwerp in lichaam (13% van alle ernstige ongevallen in de sector bouwnijverheid)

In deze sector wordt een ongeval door een vreemd voorwerp in het lichaam in 84% van de gevallen veroorzaakt door een splinter, vuiltje etc. dat in het oog is terechtgekomen. Bouwvakkers, timmermannen, loodgieters en slopers krijgen het vaakst een metaalsplinter of splinter/gruis van beton/cement/steen in het oog. In de andere 16% gaat het om een vreemd voorwerp in de huid, waarbij het vooral ongevallen met spijkerpistolen betreft. Het percentage ziekenhuisopnamen na SEH-behandeling is voor dit gehele scenario heel laag (>1%).

4. Val van hoogte (excl. trap en ladder) (8% van alle ernstige ongevallen in de sector bouwnijverheid)

Bij ongevallen door een val van hoogte waarbij behandeling op de SEH-afdeling van een ziekenhuis nodig is, is in de helft van de gevallen het slachtoffer van een steiger gevallen (50%). In 1 op de 6 gevallen is het slachtoffer van een (deel van een) gebouw gevallen. Ten minste 1 op de 4 slachtoffers is bouwvakker. Een derde van de slachtoffers wordt na behandeling op de SEH-afdeling opgenomen in het ziekenhuis. Dit hoge percentage wijst erop dat het hier vaak om ernstige letsels gaat.

